

כוחות נפש- סיפורה של מניה הלוי

מטרות:

1. היכרות עם סיפורה האישי ודמותה מעוררת ההשראה של מניה הלוי ז"ל.
2. יצירת שיח כיתתי סביב כוחות הנפש הקיימים בנו מגיל צעיר.

רקע כללי:

מניה הלוי (16 בנובמבר 1932 – 25 ביולי 2019) הייתה סופרת, שחקנית ומחזאית. הלוי נולדה בעיר סקרניביץ שבפולין. איבדה את כל משפחתה בשואה ועלתה ארצה ב-1946 בספינה שמפוליון במסגרת 1,000 סרטיפיקטים שניתנו על ידי בריטניה להעלאת ילדים פליטים לארץ. נקלטה להכשרה בקיבוץ יגור. שירתה בפלמ"ח במלחמת העצמאות ונלחמה בחטיבת הראל בגדוד הרביעי. שוחררה ב-1949 אחרי מלחמת העצמאות כשהיא בת 17, והחלה ללמוד משחק בסטודיו של הקאמרי. משסיימה את לימודיה החלה לשחק בתיאטרון האהל. הייתה שחקנית מוערכת ושיחקה בתיאטראות "האוהל", "הקאמרי", "דו רה מיי", וביידיש בתיאטרון של "טורקוב". במהלך חייה כתבה מספר מחזות ושני ספרים¹.

ספרה הראשון "הלינו אותי לילה" יצא לאור כבר בשנת 1963 והוא אחד הספרים הראשונים שפורסמו בארץ המתארים מגוף ראשון את תקופת השואה.

¹ ויקיפדיה

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%A0%D7%99%D7%94_%D7%94%D7%9C%D7%95%D7%99

מהלך:

1. הקריאו לתלמידים את פרק "הנדידה" (נספח א' - בקובץ נפרד) מתוך ספרה "הלינו אותי לילה". הפרק מתאר יום בחייה של ילדה בת 10 שנשארה לבדה לאחר שאיבדה את כל משפחתה, וצריכה כעת לסלול את דרכה לבד בעולם.

2. עיבוד משותף:

- אלו תחושות, רגשות, מחשבות וואו שאלות הציף בכם הסיפור? אפשר להזמין את התלמידים לכתוב תחילה בציאט ולאחר מיכן להזמין אותם לשתף גם בעל פה.
- האם יש קטע מסוים ש"תפס אתכם"? שעניין אתכם במיוחד? מדוע?
- אלו תכונות מאפיינות את הילדה מניה?

3. בשנת 1980 כתבה מניה הלוי ספר נוסף- "את אמא של אילן", בו היא משתפת בזיכרונות מהתקופה שבה הייתה נערה צעירה-לוחמת בפלמ"ח. קראו יחד קטע מהפרק "סופות חולי":

"לתפוש מחסה! רעמה קריאתו של האפסנאי. "אלה מטוסי אויב! אל תעמדו חשופים! התרחקו מאוהל המטבח, שם מסוכן!!". נשמענו לו מיד. התפזרנו לכל עבר. השטח המדברי החשוף הקשה על מציאת מסתור. רצתי עם חביבה אנה ואנה. אולי למשוריין?! – ועוד בטרם הספקנו לנוע הגיח מאי שם מטוס נוסף וגם כקודמו צלל עלינו אימתנית ברעש מחריש אוזניים. טירטורי הירי ושריקות הכדורים התפזרו סביבנו. איברי היו משותקים כליל. נדמה היה לי שהוא צולף הישר עלי ועל חביבה. חשתי כבתוך מלכודת. [...] אלהים, חשבתי, האם אשאר בחיים הפעם? לחצנו ידיים בחוזקה והבטנו זו בפני זו. קראתי מתוך עינייה של חביבה שגם היא חושבת על המוות. כמה חבל, חשבתי, לסיים כך את חיי ואני עוד טרם הספקתי להכיר את ארצי החדשה. ליהנות ממנה. רק לפני שנתיים ומחצה הגעתי אליה ואני ילדה בת שלוש-עשרה שנותרה לבדה מכל משפחתה אחרי השואה. אם אני "אלך" הפעם לא יוותר איש מכל משפחתי, כאילו לא הייתה קיימת מעולם... ואני כל כך רציתי לחיות כדי לספר, כדי להמשיך וכדי לבנות מחדש... היתה לי אפשרות לא להתגייס, להישאר בקיבוץ, מפאת גילי הצעיר. כאשר המדריכה שושנה, שמעה שילדי קבוצת "דרור" עומדים להתגייס, קראה לי לחדרה. "אנא, מניושה", אמרה, "השארי... את צעירה כל כך, רק בת חמש-עשרה וחצי. תוכלי להמשיך ללמוד... אם תרצי..." [...] ולמה דווקא אני אשאר? ובכלל, הרעיון לפרוש מן הקבוצה,

להינתק ממנה, ניראה לי בלתי מציאותי, איך אוכל לחיות בלעדיהם והם בעצם – משפחתי? [...]
"אינך מפחדת מן המלחמה?" שאלה ברכות, הנעתי ראשי לשלילה. אף שבחובי חשתי פחד שנתלווה
אל רעיון הגיוס. פחד מן המלחמה, פחד מן הבלתי צפוי. עם זאת מלאני הרעיון התרגשות וגאווה גם
יחד. להיות חיילת בצבא הגנה לישראל! ליטול חלק במלחמת השחרור, אני!!²

4. דיון מסכם :

- א. מדוע בוחרת מניה להתגייס לפלמ"ח?
- ב. מה נותן לה את הכוח להעמיד את עצמה שוב, אך הפעם מתוך בחירה, במצב של חיים או מוות?
- ג. מה דעתכם על הבחירה שלה?

5. לסיכום- כל אחד כותב לעצמו או בצ'אט דבר אחד שהוא היה רוצה לזכור מהסיפור של מניה הלוי.

² מניה הלוי, את אמא של אילן, מסדה, גבעתיים (1980), עמ' 58-60